

**Aus: Kein Kernkraftwerk in Zwentendorf,
30 Jahre danach, S. 86-88**

**(Žádná atomová elektrárna v
Zwentendorfu, 30 let poté), s. 86-
88**

Paul Blau

**Atomová dvojčata:
Jaderné zbraně a jaderný atomový průmysl
(text pochází z 21. června 1978)**

Když se před 21 lety ve Vídni uskutečnila první generální konference Mezinárodní organizace atomové energie, spojovalo mnoho lidí s touto událostí velkou nadějí:

„Atom pro mírové účely/Atoms for peace“ nahradí ničivou atomovou bombu. Zděšení národů z nesmyslné vraždy 300.000 lidí v Hirošimě a Nagasaki ve dnech 6. a 8. srpna 1945 donutí pozdě ale přece mocné tohoto světa k odvrácení zkázy.

Potlesk rychle zesílil, když tehdy jeden delegát z jihovýchodní Asie prorokoval: Mám vidinu dne, kdy ničivá síla atomové bomby bude proměněna na palivo mírového reaktoru. Jeho slova byla aktuální připomínkou starého snu o meči, který bude překován v radlici.

Historický vývoj to ale bohužel nepotvrdil: Ani jediná atomová bomba nebyla doposud demontována. Desetiletá jednání o omezení zbrojení nebyla nic než kouřová clona, za níž průmyslníci a generálové mocností houževnatě vyvíjeli nové, čím dál hrozivější, přesněji cílící zbraně, proti nimž je obrana stále těžší.

Když v květnu 1974 Indie k překvapení celého světa odpálila svou první atomovou bombu v poušti Rajasthan, pochopil každý, že z paliva pro jadernou elektrárnu se bude spíš vyrábět atomová bomba než naopak.

**Aus: Kein Kernkraftwerk in Zwentendorf, 30
Jahre danach, S. 86-88**

Paul Blau

**Atomare Zwillinge:
Atomwaffen und Atomindustrie
(der Text stammt vom 21. Juni 1978)**

Als vor 21 Jahren die erste Generalkonferenz der Internationalen Atomenergie-Organisation in Wien zusammentrat, verbanden viele Menschen mit diesem Ereignis eine große Hoffnung:

Das „friedliche Atom“ werde die schreckliche Atombombe verdrängen, das Entsetzen der Völker über den 300.000-fachen sinnlosen Mord von Hiroshima und Nagasaki am 6. und 8. August 1945 werde die Mächtigen dieser Welt spät aber doch zur Umkehr vor dem Abgrund bewegen.

Der Beifall rauschte auf, als damals ein Delegierter eines südostasiatischen Landes prophezeite: Ich sehe den Tag kommen, an dem der Sprengstoff einer Atombombe in den Brennstoff eines friedlichen Reaktors umgewandelt wird. Seine Worte beschworen in zeitgenössischer Form den alten Traum vom Schwert, das zur Pflugschar umgeschmiedet wird.

Doch die Geschichte hat es nicht so gut gemeint: Nicht eine einzige Atombombe wurde bisher demontiert. Jahrzehntelange Verhandlungen über Rüstungsbegrenzungen waren nicht viel mehr als ein Rauchvorhang, hinter dem die Industrieherrn und Generäle der Großmächte eifrig immer neue, immer furchtbarere, genauer zielende, schwerer abzuwehrende Waffen entwickelten.

Als im Mai 1974 Indien zur Überraschung der ganzen Welt seine erste Atombombe in der Rajasthan-Wüste zündete, war es zur traurigen Gewissheit geworden: Viel eher wird Atombrennstoff zum Atom Sprengstoff als umgekehrt.

Tato událost byla také tím, co donutilo švédského fyzika a nositele Nobelovy ceny k prohlášení: „Válečný a mírový atom jsou siamská dvojčata.“ Myslel tím, že je nemožné od sebe oddělit vojenské a mírové využití atomové energie. Masová výroba plutonia a uranu 235, která je nevyhnutelně spojena s atomovou energií, zaplaví svět surovinami pro výrobu bomby. Stále více států by mohlo vyrábět atomové bomby, možná ale toho také budou brzy schopny i guerilly a dobře organizované bandy zločinců.

Varování Hannese Alfvéna po uplynutí téměř čtyř let zaniklo aniž by bylo vyslyšeno. V roce 1977 bylo vydáno na zbrojení 350 miliard dolarů, to je 10 miliard šilinků za minutu! Okolo 400.000 vědců a inženýrů na celém světě, polovina celkového počtu těchto profesních skupin se tím zabývá, vymýšlejí se stále dokonalejší, rafinovanější zbraně hromadného ničení (vraždění!) a značná část jejich vynálezeckého ducha je věnována atomovým zbraním a jejich nositelům – ponorkám, bombardérům a raketám.

Nahromaděná ničivá síla je tak strašlivá, že by lidstvo mohlo být již stávajícím zbrojním arsenálem mnohonásobně vyhubeno, kdyby něco takového bylo možné. A přesto jsou denně na Východě i Západě vyrobeny dvě až tři vodíkové bomby, z nichž by jediná stačila rychlostí sekund přeměnit území o rozloze Paříže a okolí s deseti miliony obyvatel v radioaktivní pouštinu. Soudobý spor o neutronovou bombu osvítil jako blesk temnotu, v níž se – téměř bez pozornosti lidstva – blíží zkáza.

Tato zbraň (v řádu jedné kilotony) způsobí pomalou, trýznivou smrt: Ve vzdálenosti do jednoho kilometru od epicentra jsou lidé během minut nebo hodin zcela nebo částečně ochromeni a umírají za velkých bolestí během dnů nebo týdnů.

Avšak i na vzdálenějších místech by byli mnozí po týdnech nebo měsících zahubeni, a ještě více by bylo těch, kteří by byli mrzáky po zbytek jejich života.

Dieses Ereignis war es auch, das den schwedischen Physiker und Nobelpreisträger Hannes Alfvén zu der Erklärung zwang:

„Das kriegerische und das friedliche Atom sind Siamesische Zwillinge.“ Er meinte, es sei unmöglich, die militärische von der friedlichen Nutzung der Atomenergie zu trennen. Die Massenproduktion von Plutonium und Uran 235, die notwendigerweise mit Atomenergie verbunden sei, überschwemme die Welt mit Bombenrohstoff. Immer mehr Staaten würden Atombomben herstellen können, aber vielleicht würden auch Guerilleros und gut organisierte Verbrecherbanden bald dazu imstande sein.

Nahezu vier Jahre sind seit Hannes Alfvéns Warnung verstrichen, doch sie verhallte ungehört. Im Jahre 1977 wurden 350 Milliarden Dollar für Rüstung ausgegeben, das sind 10 Millionen Schilling pro Minute! Rund 400.000 Wissenschaftler und Ingenieure in aller Welt, die Hälfte der Gesamtzahl dieser Berufsgruppen, sind damit beschäftigt, immer vollkommener, raffiniertere Massenmordinstrumente auszuklügeln und ein guter Teil ihres Erfindungsgeistes ist den Atomwaffen und ihren Trägern – U-Booten, Bomben und Raketen – gewidmet.

So ungeheuer ist die angehäuften Zerstörungskraft, dass die Menschheit mit dem schon bestehenden Waffenarsenal viele Male ausgerottet werden könnte – wenn so etwas möglich wäre. Und dennoch werden in Ost und West täglich je zwei bis drei Wasserstoffbomben produziert, von denen eine einzige genügen würde, um einen Raum wie Groß-Paris mit 10 Millionen Einwohnern in Sekundenschnelle in eine radioaktive Wüste zu verwandeln. Der gegenwärtige Streit um die Neutronenbombe hat, wie ein Blitz, das Dunkel erhellt, in dem sich – von den Völkern nahezu unbeachtet – die Vernichtung zusammenbraut.

Diese Waffe (in der Größenordnung von einer Kilotonne) verursacht einen langsamen, qualvollen Tod: In einer Entfernung bis zu einem Kilometer vom Explosionszentrum werden Menschen innerhalb von Minuten oder Stunden ganz oder teilweise gelähmt und sterben unter großen Schmerzen innerhalb von Tagen oder Wochen.

Doch auch in größerer Entfernung würden viele nach Wochen oder Monaten zugrunde gehen und noch mehr für den Rest ihres Lebens als Verstümmelte weiter vegetieren.

Ve velké míře by na první pohled nepostižení vojáci a civilisté utrpěli genetické poruchy, a pokud by ještě mohli plodit děti, narodilo by se potomstvo znetvořené a slaboduché.

Deset generací – 300 let! – by trvalo, než by opět pomalu odezněly tyto genetické následky neutronové bomby.

A přeci existují evropští politici, kteří naléhavě podněcují Američany, aby tuto zbraň masově vyráběli a skladovali ji ve střední Evropě, tam, kde už nyní je vykazována největší hustota atomových zbraní na světě:

Přinejmenším 7.000 jaderných hlavic na Západě (z toho asi 5.000 v samotné Spolkové republice Německo) zřejmě odpovídá stejnému množství na Východě.

Každá z nich by mohla zničit město (pokud by jich bylo tolik). Všechny jsou už nyní zaměřeny na své cíle – na náš průmysl, naše města a na naše po staletí budované kulturní dědictví.

Neměly by se všechny evropské národy společně přimět k vehementnímu rozhořčenému protestu? Odkud pochází ochromující tupost, s níž snášejí dlouholeté žalostné handrkování expertů při vídeňských rozhovorech, konferencích v Ženevě, jednáních SALT o směšných ústupcích, zatímco se dále rozdmýchává oheň v peci spalující mládí našeho kontinentu?

Na tomto pozadí musíme také rozumět pochybnostem o „mírovém atomovém průmyslu“: Jsou to tytéž doly a tytéž továrny, z nichž pochází uran pro palivové tyče a bomby, stejné továrny na obohacování, stejná zařízení na přepracování vyhořelého jaderného paliva.

Jsou to tytéž velké nadnárodní koncerny, které nyní chtějí dále do celého světa za podpory svých vlád dodávat své reaktory bez jakékoliv politické odpovědnosti, protože kvůli rostoucímu odporu doma jim ve vlastní zemi klesá možnost prodeje.

Auf weite Strecken würden äußerlich nicht geschädigte Soldaten und Zivilisten genetische Schäden erleiden und – so sie noch Kinder zeugen können – missgestalteten, schwachsinnigen Nachwuchs produzieren.

Zehn Generationen – 300 Jahre! – würde es dauern, bis diese genetischen Folgen der Neutronenbombe allmählich wieder abklingen würden.

Und doch gibt es europäische Politiker, die die Amerikaner dringend auffordern, diese Waffe in Massen zu erzeugen und in Mitteleuropa zu lagern.

In diesem Mitteleuropa, das jetzt schon die größte Atomwaffendichte der Welt aufweist:

Mindestens 7.000 Atomsprengköpfe des Westens (davon etwa 5.000 allein in der Bundesrepublik Deutschland) liegen vermutlich ebenso vielen des Ostens gegenüber.

Jede von ihnen könnte eine Stadt zerstören (wenn es so viele gäbe); alle sind schon jetzt auf ihre Ziele – unsere Industrien, unsere Städte, unser in Jahrhunderten aufgebautes Kulturerbe – gerichtet.

Müsste nicht ein Aufschrei der Empörung durch die Völker Europas gehen?

Woher kommt die lähmende Stumpfheit, mit der sie das jahrelange klägliche Feilschen der Experten bei den Wiener Gesprächen, den Genfer Gesprächen, den SALT-Runden um lächerliche Zugeständnisse ertragen, während der Feuerofen zur Verbrennung der Jugend unseres Kontinents weiter angeheizt wird?

Vor diesem Hintergrund müssen wir auch die Bedenken gegen die „friedliche Atomindustrie“ verstehen: Es sind die gleichen Bergwerke und die gleichen Fabriken, aus denen das Uran für Brennstäbe und Bomben kommt, die gleichen Anreicherungsfabriken, die gleichen Wiederaufbereitungsanlagen.

Es sind dieselben großen multinationalen Konzerne, die bar jeder politischen Verantwortung jetzt mit Unterstützung ihrer Regierungen ihre Reaktoren in alle Welt liefern wollen, weil sie wegen des wachsenden Widerstandes im eigenen Land daheim zu wenig Geschäft machen.

USA, Francie, Anglie, Spolková republika Německo, Kanada a samozřejmě také země bývalého Sovětského svazu exportují atomová zařízení do zemí, které k sobě mají nepřátelský postoj – jako třeba Izrael a Egypt, Indie a Pákistán nebo Severní a Jižní Korea, do latinskoamerických diktatur jako Argentina a Brazílie, do rasistické Jihoafrické republiky, do Íránu, jedné z nejbohatších zemí vyvážejících ropu a zároveň jedné z těch, které nakupují největší množství zbraní, ale s milióny chudých obyvatel a krutým policejním režimem. Ano, dokonce pouštní stát a ropný producent Libye má dostat od Francie atomovou elektrárnu, ačkoliv ani ten nejnaivnější se sotva může domnívat, že plukovník Gadhaffi pozvedne životní standard velmi chudým obyvatelům Libye pomocí atomové energie.

A výsledek? V příštích deseti letech stoupne počet zemí, které mohou kdykoliv vyrobit atomové zbraně, na 25 až 30, a dále budou rychle přibývat. Kolem roku 1990 množství plutonia vyrobeného „mírovými“ reaktory pouze v rozvojových zemích postačí, aby se vyrobilo asi deset atomových bomb denně! Přežití atomového průmyslu by mohlo už z tohoto důvodu od nás požadovat strašně vysokou cenu. Je a zůstane válečným průmyslem, producentem nejobávanějších zbraní, které si lidé vymysleli ke své zkáze. Věru mnoho důvodů, aby byl tento průmysl zatlačen a odstraněn z míst, kde už zakotvil.

Byl by to důkaz dobré spolupráce obyvatelstva s vládou, která se úspěšně brání „plutoniovému hospodářství“, které se nám má s atomovým průmyslem vnucovat! Plutonium je jeho klíčová substance:

Plutonium je v reaktoru vznikající substance, ze které může být už milióntina gramu smrtelná a která v množství od pěti do deseti kilogramů může jako bomba zničit velké město.

Ne nadarmo byla nazvána podle Pluta, onoho řecko-římského boha, který je zároveň bohem bohatství, moci a smrti. Odmítnutí atomového průmyslu, a tím i plutoniového hospodářství, znamená „Ano“ životu a první krok k odvrácení zkázonosné atomové války.

Die USA, Frankreich, England, die Bundesrepublik Deutschland, Kanada und selbstverständlich auch die Länder der ehemaligen Sowjetunion exportieren Atomanlagen in Länder, die einander in bitterer Feindschaft gegenüberstehen – wie etwa Israel und Ägypten, Indien und Pakistan oder Nord- und Südkorea; in lateinamerikanische Diktaturen wie Argentinien und Brasilien, in das rassistische Südafrika, in den Iran, eines der reichsten Ölländer und einer der größten Waffenaufkäufer, aber mit Millionen armer Landbevölkerung und einem grausamen Polizeiregime.

Ja, selbst der Wüstenstaat und Ölproduzent Libyen soll von Frankreich ein Atomkraftwerk erhalten, obwohl auch der Leichtgläubigste kaum annehmen wird, dass Oberst Gadhaffi den Lebensstandard seiner blutarmen Landesbürger mit Hilfe von Atomstrom heben will.

Und das Ergebnis? In den nächsten zehn Jahren wird die Zahl der Länder, die jederzeit Atomwaffen produzieren können, auf 25 bis 30 angewachsen sein und weiter rasch zunehmen. Um 1990 wird die Menge des von „friedlichen“ Reaktoren produzierten Plutoniums allein in den Entwicklungsländern ausreichen, um täglich etwa zehn Atombomben herzustellen!

Das Überleben der Atomindustrie könnte schon aus diesem Grund einen entsetzlich hohen Preis von uns fordern. Sie ist und bleibt eine Kriegsindustrie, die Erzeugerin der fürchterlichsten Waffen, die Menschen je zu ihrem Verderben ersonnen haben. Wahrlich Gründe genug, um diese Industrie zurückzudrängen und abzubauen, wo sie schon Fuß gefasst hat.

Ein Reifezeugnis der Bevölkerung mit der Regierung, die sich erfolgreich der „Plutoniumwirtschaft“ erwehrt, die uns mit der Atomindustrie aufgezwungen werden soll!

Plutonium ist ihre Schlüsselsubstanz:

Plutonium, der im Reaktor entstehende Stoff, von dem schon ein Millionstel Gramm tödlich sein kann, der in einer Menge von fünf bis zehn Kilogramm als Bombe eine große Stadt zerstören kann.

Es wurde nicht umsonst nach Pluto benannt, jenem griechisch-römischen Gott, der zugleich der Gott des Reichtums, der Macht und des Todes ist. Der Atomindustrie und damit der Plutoniumwirtschaft absagen, bedeutet ein Ja zum Leben und einen ersten Schritt weg vom Abgrund des Atomkrieges.

K autorovi:

Paul Blau

Narozen 28.4.1915 ve Vídni, studoval na Zemědělské univerzitě (BOKU) a na Vídeňské univerzitě. Sociální a personální vedoucí na Ministerstvu pro státní průmysl. Šéfredaktor časopisu „Arbeit und Wirtschaft“ (Práce a hospodářství) Rakouského odborového svazu ÖGB, poté šéfredaktor „Arbeiter-Zeitung“ (Noviny pro pracující, deník sociálnědemokratické strany Rakouska SPÖ). Tiskový a kulturní rada na rakouském velvyslanectví v Paříži. Odborný vedoucí sekce pro ochranu životního prostředí v rámci komory zastupující zájmy pracujících (Arbeiterkammer) ve Vídni. Ředitel Institutu pro politiku společnosti (Institut für Gesellschaftspolitik).

Jeden z prvních aktivistů občanské společnosti kritizující zbrojení, člen Pugvašského hnutí a skupiny „Vědci proti atomové energii a šíření nukleárních hrozeb“. Po desetiletí se angažoval za spravedlivější společnost.

Nesčetné publikace, první kniha v roce 1956 (!) o nebezpečí ozáření, poslední kniha v roce 1999 „Das Erbe verschleudert, die Zukunft verspielt – 100 Jahre Arbeiterbewegung“ (Dědictví prohýřeno, budoucnost promarněna – 100 let dělnického hnutí). Zemřel 27.10. 2005.

Překlad do češtiny: Hana Jílková, Ledenice, spolupráce: Helga Grimmová, Třeboň, Bernhard Riepl, Kaplice

Zum Autor:

Paul Blau

Geboren am 28.4.1915 in Wien. Studium an der Universität für Bodenkultur und Universität Wien. Personal- und Sozialleiter im Ministerium für die Verstaatlichte Industrie. Chefredakteur von „Arbeit und Wirtschaft“ des ÖGB, danach Chefredakteur der „Arbeiter-Zeitung“.

Presse und Kulturrat an der Österreichischen Botschaft in Paris. Wissenschaftlicher Leiter des Umweltreferates der Arbeiterkammer (AK) Wien. Direktor des Institutes für Gesellschaftspolitik.

Ein früher Streiter der Zivilgesellschaft als Aufrüstungskritiker, Mitglied der Pugwash-Bewegung und der „Wissenschaftler gegen Atomenergie und nukleare Proliferation“. Jahrzehnte leidenschaftlichen Engagements für eine gerechtere Gesellschaft.

Unzählige Publikationen, das erste Buch 1956 (!) über Strahlengefahren, das letzte 1999 „Das Erbe verschleudert, die Zukunft verspielt – 100 Jahre Arbeiterbewegung“. Verstorben am 27. 10. 2005